דבר יוכני תפשת מרובה לא תפשת תפשת

מועם תפשת ואימא כאפי דציפרתא דזומר

טובא אמר רב אחא בר יעקב רב הונא פני

פני גמר כתיב הכא אל פני הכפורת וכתיב

התם ימאת פני יצחק אביו ונילף מפנים של

מעלה דכתיב בכראות פני אלהים ותרצני

תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועם

תפשת ונילף מכרוב דכתיב יאל הכפורת

יהיו פני הכרובים אמר רב אחא בר יעקב

גמירי אין פני כרובים פחותין מטפח ורב הונא

נמי מהכא גמיר ומאי כרוב א"ר אבהו

*כרביא שכן בבבל קורין לינוקא רביא א"ל

יאביי אלא 'מעתה דכתיב ₁פני האחד פני י

הכרוב ופני השני פני אדם היינו כרוב היינו

אדם אפי רברבי ואפי זומרא וממאי דחללה

עשרה בר מסככה אימא בהדי סככה אלא

מבית עולמים גמר דכתיב זוהבית אשר בנה

המלך שלמה לה' ששים אמה ארכו ועשרים

רחבו ושלשים אמה קומתו וכתיב יקומת

הכרוב האחד עשר באמה וכן הכרוב השני

ותניא מה מצינו בבית עולמים כרובים בשליש

הבית הן עומדין משכן נמי כרובים בשליש

הבית הן עומדין משכן כמה הוי עשר אמות

דכתיב יעשר אמות אורך הקרש כמה הוי

להו שיתין פושכי תלתיה כמה הוי עשרים פושכי דל עשרה דארון וכפורת פשו להו

עשרה וכתיב יוהיו הכרובים פורשי כנפים

למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת קרייה

רחמנא סככה למעלה מעשרה ממאי

דגדפינהו עילוי רישייהו קיימי דלמא להדי

רישייהו קיימי אמר רב אחא בר יעקב למעלה

כתיב ואימא דמידלי מובא מי כתיב למעלה

למעלה הניחא סלר׳ מאיר דאמר כל האמות

היו בינוניות אלא לר' יהודה דאמר אמה של

בנין ששה מפחים ושל כלים חמשה מאי

איכא למימר ארון וכפורת כמה הוי להו תמניא

ופלגא פשו להו חד סרי ופלגא אימא סוכה

עד דהויא חד סרי ופלגא אלא לרבי יהודה

הלכתא גמירי לה דאמר ר' חייא בר אשי אמר

רב משיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה

מסיני שיעורין דאורייתא נינהו דכתיב

ארץ חמה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ ארץ

זית שמן ודבש יואמר רב חנין כל הפסוק הזה

לשיעורין נאמר חמה לבית המנוגע דתנן

מיבונכם לבית המנוגע וכליו על כתפיו

וסנדליו ומבעותיו בידו הוא והן ממאין מיד

הליך דיש מקום בראש שראוי להניח בו שני תפלין כדאמרינן בריש

המוצא תפילין (עירובין דף נה:) ואע"ג דגבי ליך כתיב מלח ש ומתרגמינן

י בין עינוהי ואמרינן פרק האומר (קידושין סו.) גבי ינאי המלך הקם

להם בליץ שבין עיניך והחי בין עיניך משמע כמו בין עיניך דכתיב

נר מצוה לד א מיי׳ פי״ד מהלכות מאכלות אסורות

הלכה ב: לה ב מיי׳ פרק ט״ז מהלכות טומאת לרעת הלכה ז:

גליון הש"ם גמ' שיעורין חציצין. עי' לקמן דף לד ע"א רש"י ד"ה עשר:

רבינו חננאל וכתיב אל (פני) הכפורת יהיו פני הכרובים, וגמירי דאין פני הכרובים פחותין דאין פני הכרובים פחותין מטפח. ירושלמי מנא לז הטפוד. ידו שקנהי מנא קן דלמעלה מעשרה רשות אחרת, ר' אבהו בשם ר' שמעון בן לקיש, י שמעון בן קקיש, ונועדתי לך שם, וכתיב אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם. מה השמים ובותי עמכם, מה דבור האמור להלן רשות אחרת אף דבור האמור באז מעל הכפורת רשות דחלל הסוכה בעינן עשרה טפחים זולתי הסככה, אימא עשרה טפחים סככה הן. ושנינן בהדי . תנא מבית עולמים גמר לה, דכתיב והבית אשר בנה המלך שלמה וגר׳, ידברים פשוטיז הז. נמצאו הכרובים על גבי הכפורת במשכן עומדים בשליש הבית שהוא כ׳ טפחים, וובית שווא כ טפודים, (דילמ') [דל מיניה] עשרה טפחים לארון י וכפורת כדאמרינז. פשו להו עשרה, וכתיב והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם, ימצאו כנפי הכרובים נמצאו כנפי הכרובים למעלה מעשרה וקרי להו סככה, שמע מינה כי חללה עשרה זולתי הסככה. ואקשינן ממאי דכנפיהז למעלה מראשיהז זכנפיהן למצלה מו אשיהן היו פורשין, שנמצא החלל עשרה טפחים, דלמא בהדי רישיהו הוו קיימו ונמצאת הסככה (למעלה) מכלל עשרה. ושנינן מדכתיב פורשי כנפים למעלה, שמע מינה למעלה מראשיהן. הניחא לר׳ מאיר דתני במס׳ היו בבינוניות, ומפורש [שם כי האמה] (מהאמה) של משה היתה קטנה, ואחרת היתה יתירה עליה חצי אצבע. ואחרת יתירה עליה חצי אצבע, נמצאת האמה שהיא ששה טפחים וחצי אצבע היא הבינונית. אצבע ואחרת יתירה עליה חצי אצבע. אלא לר׳ יהודה דפליג עליה דרי מאיר דאמר אמה של בנין ו׳ טפחים ושל כלים ה׳, כלה ומניחין את המדה שאינה כלה אף כאן תופסין החשבון המועט שיש טפורם ושל כלים וו, נמצא ארון שבעה טפחים ומחצה, כי כלי הוא, וכפרת טפח הרי ח' וחצי. נשארו קומות הכרוב[ים] י"א טפחים וחצי, ^{ל)} הנה צריכיז להיות שיעורי טפחים וחצי הסוכה. ושנינן לר׳ יהודה גמרא גמיר לה שיעור דסוכה י׳ בר אשי אמר רב, שיעורין, . חציציז ומחיצות. הלכה סוכה עשרה טפחים הלכה למשה מסיני. **הניחא** לר׳ יהודה דצריך הלכה, אלא

גבי תפלין שהכל בגובה של רחש ומיהו אינו מתישב כל כך משום דתפלין יליף בסוף הקומן רבה (מנחות דף לו:) בגזרה שוה שבין עיניך בגובה הרחש מלח תשימו קרחה ברחשם במקום שער ומ"מ חפילו היה ליך על המלח ממש מ"מ היה לריך לקשור הליץ והתפלין מאחורי ראשו והיו שניהם דוחין שם את המלנפת והא דאמרינן בפרק ראשון דיומא (דף יב:) דבגדי כה"ג ביה"כ כשרין לכהן הדיוט אע"ג דבבגדי לבן כתיב מלנפת בשאר בגדים איירי חוץ מן המלנפת ומיהו בלשון גמ' אשכחן דקרי מלנפת לההיא דכהן הדיוט לאמרינן בפ' בראשונה (שם כה. ושם) גבי פיים שנוטל מלנפתו של אחד מהם ועוד קשה דלא היה ליץ ביוה"כ בבגדי לבן ולמה קרי ליה מלנפת ושמא אעפ"כ היתה קטנה כמלנפת של כל השנה [ועי' תוספות עירובין לה: ד"ה מקוס]: תפשת מרובה לא תפשת. יש מפרשים לפי שמדה מרובה אין לה סוף וכאן אי אפשר לומר כן דעל כרחיך לא אפשר ללמוד אלא מפנים שיכולין ליכנס במשכן וכן בפרק קמא דר"ה (דף ד: ושם) ובחגיגה (דף יו.) גבי עלרת דיש לה תשלומין כל שבעה דיליף מחג המלות ופריך ונילף מחג הסוכות ומשני תפשת מרובה לא תפשת והתם יש לדבר סוף ועוד מוכח בהדיא בתורת כהנים דכתיב (ויקרא טו) כי יזוב זוב דמה ימים רבים ימים שנים יכול ימים הרבה אמר ר' עקיבא כל שמשמעו מועט ומשמעו מרובה תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת רבי יהודה בן בתירה אומר שתי מדות אחת מדה כלה ואחת מדה שאינה כלה מודדין במדה כלה ואין מודדין במדה שאינה כלה אמר רבי נחמיה וכי למה בא הכתוב לפתוח או לנעול והלא לא בא לנעול אלא לפתוח אם אתה אומר ימים עשרה או אינו אלא מאה או מאתים או אלף או ריבוא וכשאתה אומר ימים שנים פתחת וזהו פירושו של תפשת מרובה דאם אתה תופש את המועט אין מוליאין אותו מידך שהמועט בכלל המרובה אבל באת לתפוש המרובה אומר לך הבא ראיה וטול ורבי יהודה בן בתירה בא ללמוד ממנהג העולם שתופסין את המדה

לו סוף ור׳ נחמיה בא ללמוד מדרך המקראות שלא בא לסתום אלא לפרש והכא גבי תשלומין לריכין כולן לטעמיה של רבי עקיבה: [ועי׳ חוספות יומה עב. ד״ה נעביד] בשליש הבית הן עומדין. דקומת הכרונים עשר אמות

והבית שלשים אמות והא דכתיב (מלכים א ו) ולפני הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב ועשרים אמה קומחו היינו משפת הכרובים ולמעלה כדאיתא בפ' המוכר פירות (ב"ב לט:) ולא כמו שפירש בקונטרס בפירוש מלכים (שם) דעליית בית קדשי הקדשים נמוכה משל היכל: [ועי׳ מוספות יומא נב. ד״ה ועשרים]

גפן

י בר יוכני. עוף גדול הוא מאד ובבכורות (דף מ:) אמרינן פעם אחת הטילה בר יוכני בילה במקומנו וטבעה ששים כרכים ושיברה ש׳ ארזים: פני פני גמר. ג״ש גמר ובליפרתא לא כתיב פני: **תפשת מרובה.** במקום שאתה שומע אף המועט במרובה לא תפשת

דיש להקשות תפוס את המועט והרי אתה שקרן בדבריך: ונילף מפני הכרובים. דזוטרי מטפח: היינו פני כרוב היינו אדם. הלא שניהן שוין ולמה חלקם הכתוב. ומשני לעולם כרוב נמי פני תינוק הוא וזהו חילוקם פני אדם אפי רברבי פני הכרוב אפי זוטרי: וממחי דחללה עשרה. כיון דמארון וכפורת ילפת עשרה ממאי דחללה עשרה לבד מעובי סככה דלמא בהדי סככה כי ארון וכפורת: בשליש הבית היו עומדין. שהיו הכרובים שעשה שלמה עומדין בארך על רגליהם וכתיב קומת הכרוב עשר נמצא קומתו כלה בשליש גובה הבית שהוא שלשים אף כאן במשכן כשהיו הכרובים שעשה משה על הכפורת היה גבהן כלה בשליש גובה הבית: משכן כמה הוי. גבהו: חלתיה כמה הוי עשרים. נמלא גובה הכרובים כלה לסוף עשרים טפחים מן הארץ והן עומדין על הכפורת: דל עשרה טפחים דחרון וכפורת. לדעת מרחשםם של כרובים כמה הוי נמצא מראשם של כרובים עד רגליהם עשרה טפחים: וכתיב סוככים בכנפיהם. חלמח מכנפיהם ולמטה עד הכפורת קרוי סכך וכנפיהם למעלה לגבהן היו פרוסות אלמא תחת כנפיהם עשרה טפחים חלל עד הכפורת וקרי ליה סוכה: וממאי דגדפייהו עילוי רישייהו. פריסי דהוה ליה חללה עשרה: להדי רישייהו. בשוה לרחשם דהוה ליה עשרה עם עובי הכנפים: הניהא לרבי מחיר דחמר. במסכת מנחות (דף מו.): כל החמות. שבמשכן בין של כלים בין של בנין היו נמדדות בבינונית שהיא אמה בת ששה טפחים. והיא קרויה בינונית מפני שיש בת חמשה הטנה הימנה והיא אמת יסוד וסובב ואמת הקרנות ואמת ריבוע של מזבח הפניתי כדאמר במנחות (שם) מהאי קרא ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטופח וגו' ויש גדולה הימנה חלי אלבע כדתניא בפסחים (דף פו.) שתי אמות היו בשושן הבירה אחת יתירה על של משה חלי אלבע שתי אמות ב' מקלות עשויין למדוד בהן האמות. שושן הבירה מקום הוא על חומת שער מזרחי של הר הבית ושושן הבירה מלויירת בו. הניחא לר"מ שהשוה כל האמות איכא למילף כדילפת דל י׳ לארון וכפורת פשו להו עשרה מכנפיהם עד מקום

מושבם: מחי חיכה למימר. חי מינה ילפת בעי חללה חד סרי ופלגא דארון וכפורת תמניא ופלגא הוא דהוו וכיון דכרובים בשליש הבית עומדין דהיינו לסוף עשרים פשו חד סרי ופלגא תחת כנפיהם: לרבי יהודה. דלא מלי יליף מקראי כל שיעור מחיצה הלכתא גמירי לה מסיני וגמירי דבציר מעשרה לבר מסככה לאו מחיצה היא ובהכי הויא מחיצה: שיעורין. של איסורין כגון כזית לכל אכילת איסור וככותבת ליום הכפורים: חלילין. שהחלילה פוסלת בטבילה: ומחילין. הלכות מחילה: לשיעורין נאמר. הפסוק מדבר בשבחה של

ארץ ישראל שאפילו בדברי תורה לריכין לשער בפירותיה איסורין שבתורה: כליו על כתפיו. שאינו לבוש בהן: וסנדליו וטבעותיו בידו. אחוזין בידו טבעותיו דומיא דסנדליו: **טמאין מיד**. בלא שהייה דכתיב (ויקרא יד) והבא אל הבית יטמא וכולהו בא אל הבית קרינא בהו: היה

תורה אור השלם וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בִּלְה יִצְחָק לְבָרַךְ אֶת יַעַקב וַיְהִי אַך יָצֹא יָצְא יַעֲקב מַאַת פְּנֵי יִצְחֶק אָבִיו מַאַת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו

2. וַיּאמֶר יַעֲקֹב אַל נָא אָם נָא מָצָאתִי חֵן בִּעֵינֵיךְ ולקחת מנחתי מידי פָנֵי אֶלהִים וַתִּרְצֵנִי: עַל כֵּן רְאִיתִי פָּנֶיף כִּרְאֹת רְאֵיִייִי אִּיּרְיִייִי אַנְיִי יִּי

בואשיתיקג. 3. וְהָיוּ הַבְּרָבִים פּרְשֵׁי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בכנפיהם על הכפרת יְּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיוּ יִּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיוּ אֶל הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי שמות כה כ הכרבים: 4. וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד פְנֵי הָאֶחֶד פְנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הָשֵׁנִי פְּנֵי אָדֶם וּהְשָׁלִישִׁי פְנֵי אָרְה

י יחזקאל י יד 5. וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בְּנָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַיִיְ שִׁשִּים אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ וּשְׁלשִׁים אַמָּה , קוֹמֶתוֹ: מלכים או ב ְ ...... מועים או ב 6. קוֹמַת הַבְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאַמָּה וְכֵּו הַבּרוּר ַרוּב הָאֶחָד הַבְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בְּאַמָּה וְכֵן הַבְּרוּב הַשֵּׁנִי: מלריר הַשְׁנִי: הַשַּׁנִי: מלכים או כו 7. עשר אַמוֹת אֹרֶךְי הַקֶּרֶשׁ וְאַמְּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ שמות כו טז :האחר: ּהְאֶרֶהְוּ שׁכּוּתְּ כּוּ טּוּ 8. אֶרֶץ חִשָּׁה וּשְׂעֹרָה וְגָפֶּן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זִית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ:

מוסף רש"י

כרביא. פני פינוק (חגיגה יג:). היינו כרוב היינו אדם. מה הן פני כרוב מה הן פני אדס. וכי לא אחד הן (שם). אפי רברבי ואפי זוטרא. האחד פני גדול והאחד פני קטן (שם). כל האמות היו בינוניות. כחמה כת ו' טפחים לכל אדם, ויש גדולה ממנה, כדאמר בכילד לולין (פסחים פו.) שתי אמות היו בשושן הבירה, אחת יתירה על של משה חלי אלבע ואחת של משה חלי אלבע ואחת יתירה עליה חלי אלבע, נמצאת יתירה על של משה אמה (ערובין ד:). אמה של בנין. כגון אמות הקרטים והיריעות (שם) או: כגון חומת הכית ומזבת העולה וחוחות צון. ושל כלים. כגון אמות הארון והמובחות והשלחן . ערובין שם וכעי״ז מנחות) שם). שיעורין. שנתנו חכמים לכל דבר, כגון כזית דם חלב פיגול ונותר למפרש לקמן, חציצין. חלילה הפוסלת בטבילה, שתהא גבוהה עשרה וכו

אלו שלשה נשאלו בבית המדרש מניו להם מו התורה והשיבו שהלכה למשה מסיני הם ושמעו השומע וסדרו כסדר ששמעו הנו בעם אות הפל התוכ פל התוכ של היה להם לה שתוכ הואם במסכם מנותה מפל הם במקם החומים הוקן פנהי פנקום במסכם (הקם (לקםן לדה). כל הפסוק הדה לשיעורין נאמר. לסודיע שמחה של היי שיש בה פירות ששיעור מוכה מלין וכן (בדכוח שה) וכל אלו משערין בהן דבכים אחרים (ערובין ד.). הגכנם לבית המגוגע. כמיב (ויקרא יד) והבא אל הפית יטמא עד הערב ולא כמיב כבום בגדים, והאוכל בבית יכבס בגדיו (שם) בשוהא שיעור אכילה, ואפילו לא יאכל, מדכמיב בסיפיה והשוכב בנית יככס את בגדיו, הלכך הנכנס כו ונושא את בגדיו עמו שלא כדרך מלגושו, אין אנו בגדיו ועמאים מיד שאף בהן אני קורא והבא אל הביח, וכשהוא לבוש בהן בעינן שהייה (ברכות מא.). וסגדליו וטבעותיו בידו. בקומנו שלא כדרך מלגוש (חולין עא:) ש**אינן מלוכשין כו דרך מלבוש, דומיא דכליו על כתפיו** (ערובין ד.).

. לר׳ מאיר מדאורייתא היא, כדאמרן ארון ט׳ טפחים וכפורת טפח הרי עשרה והכרובים סוככים על הכפורת. ושנינן לר׳ יר מאו המהוד האדרה, כו המפון אורן כי מפוח וכפורות בפרות המדרה והמרוב בי סוככים כי המפוחות הפכו כלבוד רמי. מאיר מדאורייתא גובה הדפנות, אחרה יהלכתא לגוד אסיק מחיצתא, ולדופן עקומה די אמות, ופחות מג' כלבוד רמי. ואקשינן שיעורין דאורייתא נינהו, דכתיב ארץ חטה ושעורה, אמר ר' חנין כל הפסוק הזה לשעורין נאמר, חטה דתנן בנגעים פרק י"ג מי שנכנס לבית המנוגע וכליו על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידו, הוא והן טמאין מיד כוי.

א) ל"ל הנה לריך להיות שיעור הסוכה י"א טפחים וחלי.

ו: כלים פי"ו מ"י עירוביו ד: מנחות לז.], ד) עירובין ו) שם חוליו על: נגעי׳ פי״ג נ"ט. ז) הגדה זו היא דרך דרש ויש לה סוד למבינים, ח) בס"ח: גופן, ט) [ל"ל הא מתרגמינן], י) [בתרגום אונקלוס איתא בית עינוהי], אונקלוס איתא בית עינוהי],

ָּוְעַשָּׁוֹ אָחִיוּ בָּא מִצֵּידוֹ:

בראשית כז ל בראשית לג י

יָּיְּיָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר: